

กสม. ๓

ข้อเสนอแนะ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อเสนอแนะ ที่ ๑/๒๕๖๖

เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

ผู้ร้อง เครือข่ายติดตามการดำเนินงานตามพันธกรณีระหว่างประเทศ
โดยนายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ ผู้ประสานงาน

ผู้ถูกร้อง -

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนทางไปรษณีย์ต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามเรื่องร้องเรียนที่ ๑๙๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ เรื่อง สิทธิคนพิการ กรณีกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีรายละเอียดไม่ครอบคลุมมิติทางเพศกำเนิดหญิงชาย และเพศสภาพ ไม่ได้กล่าวถึงสตรีพิการ ส่งผลให้สตรีพิการและเด็กพิการได้รับผลกระทบ ถูกกีดกัน จำกัดสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งทุน ถูกจำกัดสิทธิและโอกาสการมีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจระดับนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อสตรีพิการและเด็กพิการ ถูกกีดกันจำกัดสิทธิในการรวมกลุ่ม การสมาคม และถูกแสวงหาประโยชน์ กระทำความรุนแรงและการล่วงละเมิดในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งมาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ ๓ ถึง ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๖ จึงขอให้จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน หรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๕ มีมติให้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อไป

/๒. การพิจารณา...

๒. การพิจารณาเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาประเด็นปัญหากรณีเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการแล้วเห็นว่า อาจกระทบต่อหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และอาจไม่เป็นไปตามหลักความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ตามลำดับ เห็นสมควรดำเนินการรวบรวมและศึกษาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์แล้วจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒

๓. การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาศึกษาจากข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน เอกสาร งานวิจัย และข้อมูลจากการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร้อง ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนภาคประชาสังคม และนักวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๓.๑ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

๓.๑.๑ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐^๑

โดยที่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไม่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓.๑.๒ รายงานข้อมูลสถานการณ์คนพิการในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๕^๒

ข้อมูลสถานการณ์คนพิการที่สำรวจโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พบว่า มีคนพิการทั้งสิ้นจำนวน ๒,๑๓๘,๑๕๕ ล้านคน / หรือร้อยละ ...

^๑ เหตุผลท้ายพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐, (๒๕๕๐, ๒๗ กันยายน), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๖๑ ก หน้า ๘

^๒ รายงานข้อมูลสถานการณ์คนพิการในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

หรือร้อยละ ๓.๒๓ ของประชากรทั้งประเทศ จำแนกเป็นเพศชาย ๑,๑๑๗,๐๕๖ คน (ร้อยละ ๕๒.๒๔) และเพศหญิง ๑,๐๒๑,๐๙๙ คน (ร้อยละ ๔๗.๗๖) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คนพิการเพศชายและเพศหญิง มีจำนวนใกล้เคียงกัน สถานการณ์คนพิการข้างต้นเป็นการสำรวจข้อมูลเฉพาะคนพิการที่ได้จดทะเบียน คนพิการและได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการเท่านั้น และอาจยังมีคนพิการที่ไม่ได้จดทะเบียน คนพิการและไม่มีบัตรประจำตัวคนพิการอีกจำนวนมาก

๓.๑.๓ รายงานสถานการณ์ความรุนแรงต่อเด็กพิการและสตรีพิการในประเทศไทย ปี ๒๕๖๔^๓

ความรุนแรงในเด็กพิการและสตรีพิการถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญเนื่องจากความทับซ้อน (Cross-cutting) ระหว่างเรื่องเพศและความพิการ ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ UN WOMEN ได้ประมาณการจำนวนสตรีพิการและเด็กพิการทั่วโลก พบว่ามีจำนวนของสตรีพิการและเด็กพิการมากถึง ๗๐๐ ล้านคน ในขณะที่จำนวนของชายพิการมีอยู่เพียง ๓๐๐ ล้านคน^๔ ข้อมูลเชิงสถิติยังพบว่า สตรีพิการมีแนวโน้มประสบปัญหาต่าง ๆ ที่มีเหตุมาจากความพิการมากกว่าชายพิการ เช่น ปัญหาด้านการจ้างงานและการประกอบอาชีพของคนพิการที่สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า ประชากรพิการวัยทำงานอายุ ๑๕-๕๙ ปี มีงานทำเพียงร้อยละ ๔๐.๖ ไม่มีงานทำร้อยละ ๕๙.๔ โดยสตรีพิการมีอัตราการไม่ได้ทำงานสูงกว่าชายพิการ คือ ร้อยละ ๖๒.๗ และร้อยละ ๕๖.๙ ตามลำดับ^๕ ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สตรีพิการต้องเผชิญกับปัญหาการไม่มีงานทำและต้องอยู่ในสถานะพึ่งพิงบุคคลอื่น ๆ มากกว่าชายพิการ

๓.๑.๔ การรับฟังความเห็นต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^๖

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลและความเห็นต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ โดยผู้แทนจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการ รวมถึงระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

/เพื่อคุ้มครอง...

^๓ ทิพย์อัปสร ศิวารธ. อลิสา ศิวารธ, รายงานสถานการณ์ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีพิการในประเทศไทย ปี ๒๕๖๔, มูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม, น. ๗

^๔ Annual full-day discussion on the Human Rights of Women, UN high commissioner for Human Rights, July 2020, จาก <https://digitallibrary.un.org/record/3865097#record-files-collapse-header>, สืบค้นเมื่อ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕

^๕ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจความพิการ พ.ศ. ๒๕๖๐, น. ๒๙

^๖ รายงานสรุปผลการประชุมรับฟังความเห็นต่อการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๗๐๙ ชั้น ๗ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและในรูปแบบการประชุมทางไกลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชัน Zoom Meeting ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ร้อง หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ

เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของสตรีพิการและเด็กพิการ เช่น การกำหนดยุทธศาสตร์ การจัดทำร่างแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ซึ่งมีสาระสำคัญ เกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาศักยภาพ และเจตคติที่มีต่อคนพิการให้ครอบคลุมคนพิการ ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ในส่วนของสตรีพิการ ได้มีการจัดทำร่างแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการ ฉบับที่ ๓ เพื่อเสริมพลัง สตรีพิการให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิ สวัสดิการ โอกาสอันเท่าเทียมในการพัฒนาศักยภาพ และเสริมภูมิคุ้มกันและปกป้องสตรีพิการจากการถูกล่วงละเมิดและการแสวงหาประโยชน์ในทุกรูปแบบ

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมยังได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สรุปลงได้เป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) นิยามคำว่า “องค์การคนพิการแต่ละประเภท” ควรมีรายละเอียดครอบคลุมถึง ความพิการในลักษณะอื่น ๆ ด้วยหรือไม่ อย่างไร

๒) การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการแห่งชาติ ควรคำนึงถึงสัดส่วนการมีส่วนร่วมของสตรีพิการและองค์กรที่ดูแลเกี่ยวกับ สิทธิเด็กพิการ หรือไม่ อย่างไร

๓) มาตรา ๑๕ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะ สนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มี มาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้” จะก่อให้เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างไรบ้าง และควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย ในส่วนนี้หรือไม่ อย่างไร

๓.๑.๕ การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ: กฎหมายและวิธีปฏิบัติเพื่อความเป็นธรรมในสังคม” โดยศาสตราจารย์ (พิเศษ) จริญญา ภัคดิธนากุล เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ณ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ^๗

สรุปความเห็นต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ ได้ดังนี้

มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติห้ามทั้งหน่วยงานของรัฐ นายจ้างและผู้ประกอบการ เอกชนไว้อย่างชัดเจนว่าจะกระทำการอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุความพิการของเขาไม่ได้

มาตรา ๑๕ วรรคสอง ได้นำหลักการเลือกปฏิบัติโดยอ้อมมาบัญญัติไว้ โดยกำหนดว่า การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ให้ความหมายความรวมถึงการกระทำ

/หรือดเว้น...

^๗ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จริญญา ภัคดิธนากุล, คำบรรยายกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อ คนพิการ, จาก <http://web1.dep.go.th/?q=th/node/441>, สืบค้นเมื่อ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

หรือดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้น ทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย ดังนั้น แม้ผู้กระทำจะไม่ได้ มีเจตนาที่จะกีดกัน หรือเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความพิการก็ตาม แต่หากการกระทำดังกล่าวส่งผล กระทบต่อการใช้สิทธิของคนพิการ ย่อมเป็นการเลือกปฏิบัติโดยอ้อมต่อคนพิการ

มาตรา ๑๕ วรรคสาม มีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่กำหนดข้อยกเว้นหลักการ ห้ามเลือกปฏิบัติ หรือตามหลักสากลเรียกว่า การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลชอบธรรมอย่างเพียงพอ ซึ่งการพิจารณาว่าการกระทำใดมีลักษณะตามข้อยกเว้นของการเลือกปฏิบัติที่สามารถกระทำได้ จะต้อง พิจารณาเหตุแห่งข้อยกเว้นเป็นกรณีไป อย่างไรก็ดี หากมีกรณีที่เป็นกรณียกเว้นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลชอบธรรม ผู้กระทำกรณีนั้นมีหน้าที่จัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาและรักษาสีทธิประโยชน์แก่คนพิการตาม ความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

๓.๒ หลักการ แนวคิด หลักกฎหมาย และมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑ หลักการ แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

๑) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะอันสืบเนื่องมาจาก ความเป็นมนุษย์ และเป็นคุณค่าที่ผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์เท่านั้น โดยไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขใดทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเชื่อชาติหรือศาสนา ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงเป็นการสร้างตนเองอย่างอิสระของปัจเจกบุคคล ภายใต้อำนาจรับผิดชอบของตนเอง โดยถือว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าที่มีอาจล่วงละเมิดได้ ที่มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ ทำให้การดำเนินการ ต่าง ๆ ของรัฐจะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และให้ความคุ้มครองปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในฐานะที่เป็นสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ หากการใช้อำนาจรัฐทำให้มนุษย์ถูกลดคุณค่าเป็นเพียง วัตถุแห่งการกระทำของรัฐ การกระทำนั้นย่อมขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์^๕

๒) หลักความเสมอภาคและการห้ามเลือกปฏิบัติ

หลักความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ ได้รับรองสิทธิของบุคคลที่เรียกร้องให้ องค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ ต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และปฏิบัติต่อบุคคล ที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างออกไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจ ตามอำเภอใจของรัฐต่อประชาชน โดยการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญให้แตกต่างกันหรือ การปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญให้เป็นอย่างเดียวกันถือว่าการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมต่อบุคคลและเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักความเสมอภาค

การเลือกปฏิบัติจะกระทำได้อีกต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

/(๑) การเลือกปฏิบัติ...

^๕ บรรเจิด สิงคนดี, หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, กรุงเทพฯ : วิทยุชน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, ๒๕๕๒, น. ๑๒๔-๑๒๕

(๑) การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในกรณีนั้นมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ขบธรรมเนียม กล่าวคือ เพื่อรักษาหรือก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์สาธารณะดังกล่าว เป็นประโยชน์สาธารณะที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประสงค์จะให้ความคุ้มครอง

(๒) การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในกรณีนั้นเป็นมาตรการที่สามารถดำเนินการ ให้บรรลุความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ขบธรรมเนียมนั้นได้จริงในทางปฏิบัติ

(๓) การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในกรณีนั้นเป็นมาตรการที่จำเป็นแก่การ ดำเนินการให้บรรลุความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ขบธรรมเนียมนั้น

๓.๒.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗

๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖

๓.๒.๓ กฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๑) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ ๓ ถึงข้อ ๑๐ และข้อ ๑๖ ประกอบ ความเห็นทั่วไปของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการที่เกี่ยวข้อง ๓ ฉบับ ได้แก่

๑.๑) ความเห็นทั่วไปฉบับที่ ๓ ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ อธิบายถึงสตรีพิการและเด็กพิการ ดังนี้

- ผู้หญิงพิการและเด็กพิการต้องเผชิญกับอุปสรรคนานัปการ ซึ่งอุปสรรคเหล่านี้ก่อให้เกิดสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อสตรีพิการและเด็กพิการในหลายรูปแบบและมีความทับซ้อนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม โอกาสทางเศรษฐกิจ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความยุติธรรม ความเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย ความสามารถในการมีส่วนร่วม ในทางการเมืองและการดำเนินชีวิตของตนเองในบริบทต่าง ๆ เช่น การรับบริการด้านสุขภาพ สิทธิทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์ เป็นต้น กฎหมายและนโยบายในปัจจุบันเกี่ยวกับสตรีมักจะเพิกเฉยต่อความพิการ ส่งผลให้สตรีถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทางเพศหรือความพิการ^๙

- นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทับซ้อนยอมรับว่า บุคคลที่มีอัตลักษณ์ สถานภาพ และสถานการณ์ชีวิตในหลายมิติ มักจะเสียเปรียบมากกว่าบุคคลกลุ่มอื่นเนื่องจาก รูปแบบการเลือกปฏิบัติที่มีหลายรูปแบบและทับซ้อนกัน จึงจำเป็นต้องมีมาตรการที่มีเป้าหมายในการ รวบรวมข้อมูล การปรึกษาหารือ การกำหนดนโยบาย การบังคับใช้นโยบายการไม่เลือกปฏิบัติ และการเยียวยา ที่มีประสิทธิภาพ^{๑๐} รูปแบบการเลือกปฏิบัติต่อสตรีพิการและเด็กพิการ ได้แก่ การเลือกปฏิบัติโดยตรง

/การเลือกปฏิบัติ...

^๙ ดู Committee on the Rights of Persons with Disabilities, General comment No. 3 (2016) on women and girls with disabilities, para. 2

^{๑๐} เฟ็งอ่าง, para. 16

การเลือกปฏิบัติโดยอ้อม การเลือกปฏิบัติโดยสมาคม การปฏิเสธการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล และการเลือกปฏิบัติเชิงโครงสร้างหรือระบบ^{๑๑}

๑.๒) ความเห็นทั่วไปฉบับที่ ๖ ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ อธิบายถึงความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ ดังนี้

ความเท่าเทียมกันเบื้องต้นในกฎหมาย หมายถึง สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย หมายถึง สิทธิในการใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนตน คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วมในเชิงบวก การยอมรับว่าคนพิการทุกคนเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย หมายความว่า ไม่ควรมีกฎหมายใดที่อนุญาตให้มีการปฏิเสธหรือจำกัดสิทธิของคนพิการเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ความพิการควรรับรองไว้ในกฎหมายและระดับนโยบาย^{๑๒} เพื่อประกันว่าหน่วยงานของรัฐและสถาบันต่าง ๆ ปฏิบัติตามอนุสัญญา โดยปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย ระเบียบ ประเพณี และแนวปฏิบัติที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการที่มีอยู่ คุ้มครองและส่งเสริมให้สิทธิของคนพิการได้รับการพิจารณาในระดับนโยบาย^{๑๓}

๑.๓) ความเห็นทั่วไปฉบับที่ ๗ ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ อธิบายถึงการมีส่วนร่วมของคนพิการรวมถึงเด็กพิการ ผ่านองค์กรตัวแทนของคนพิการ ดังนี้

องค์กรของคนพิการควรมีรากฐาน มีความมุ่งมั่น และเคารพต่อหลักการและสิทธิที่รับรองไว้ในอนุสัญญาอย่างเต็มที่ องค์กรของคนพิการควรได้รับการชี้แนะ กำกับ และบริหารจัดการโดยคนพิการ สมาชิกสามัญขององค์กรควรได้รับการคัดเลือกจากคนพิการด้วยตนเอง องค์กรของสตรีพิการ เด็กพิการ และผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ เป็นองค์กรของคนพิการภายใต้อนุสัญญานี้ โดยองค์กรของคนพิการมีลักษณะดังนี้

(ก) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการร่วมกันในการแสดงออก ส่งเสริม ติดตาม และหรือปกป้องสิทธิของคนพิการ

(ข) องค์กรมีการว่าจ้างคนพิการ มอบหมายหรือแต่งตั้งคนพิการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

(ค) ต้องไม่สังกัดพรรคการเมือง และเป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร

(ง) เป็นตัวแทนของหนึ่งหรือหลายความบกพร่อง หรือเปิดรับคนพิการทุกคนเป็นสมาชิก

(จ) เป็นตัวแทนของกลุ่มคนพิการที่สะท้อนถึงภูมิหลังที่มีความหลากหลาย เช่น เพศ เพศสภาพ เชื้อชาติ อายุ ผู้ย้ายถิ่นฐานหรือผู้ลี้ภัย รวมถึงอัตลักษณ์ทับซ้อน เช่น เด็ก ผู้หญิง เป็นต้น

/(ฉ) มีขอบเขต...

^{๑๑} เฟ็งอั้ง, para. 17

^{๑๒} ดู Committee on the Rights of Persons with Disabilities, General comment No. 6 (2018) on equality and non - discrimination, para. 14

^{๑๓} เฟ็งอั้ง, para. 30

(ฉ) มีขอบเขตในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับระหว่างประเทศ

(ช) ดำเนินการในฐานะองค์กรส่วนบุคคล องค์กรเครือข่าย องค์กรคนพิการทุกรูปแบบ หรือองค์กรที่เชื่อมโยงองค์กรสมาชิกและสมาชิกเข้าด้วยกัน ซึ่งมีความพยายามที่จะให้ความร่วมมือและเป็นกระบอกเสียงเพื่อคนพิการในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และหน่วยงานเอกชน ฯลฯ

๒) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกประติบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ข้อ ๒ และข้อ ๔

๓) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๒๓

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาข้อมูล บทบัญญัติของกฎหมาย หลักการ แนวคิด ทฤษฎี มาตรฐานสิทธิมนุษยชน เอกสารงานวิจัย และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร้อง หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า กรณีเนื้อหาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

๔.๑ นิยามและขอบเขตขององค์การคนพิการแต่ละประเภท

โดยที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด... และกำหนดให้ “องค์การคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภท ความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “คนพิการ” และความหมายของคำว่า “องค์การคนพิการแต่ละประเภท” ที่บัญญัติไว้ข้างต้น ประกอบประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ^{๑๔} จะเห็นได้ว่า “องค์การคนพิการแต่ละประเภท” ตามบทนิยามดังกล่าว กำหนดไว้เฉพาะองค์การของคนพิการที่มีประเภทความพิการ ๗ ประเภท ได้แก่ (๑) ความพิการทางการเห็น (๒) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย (๓) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย (๔) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม (๕) ความพิการทางสติปัญญา

/(๖) ความพิการ...

^{๑๔} ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ ข้อ ๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

(๖) ความพิการทางการเรียนรู้ และ (๗) ความพิการทางออทิสติก ซึ่งเป็นการแบ่งประเภทความพิการตามแนวคิดทางการแพทย์ที่พิจารณาตามความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพของบุคคล โดยไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เนื่องจากคนพิการอาจมีความทับซ้อนในเรื่องของเพศ เพศสภาพ อายุ สถานะผู้ย้ายถิ่นฐานหรือผู้ลี้ภัย และชาติพันธุ์ ร่วมกับความพิการด้วย

ดังนั้น นิยามของ “องค์การคนพิการแต่ละประเภท” ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงมีความหมายไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ข้อ ๔ วรรคสาม ที่กำหนดให้รัฐภาคีมีหน้าที่ทำให้คนพิการและเด็กพิการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันผ่านองค์กรที่เป็นผู้แทนของตน และข้อ ๖ วรรคสอง ที่กำหนดให้รัฐภาคีดำเนินการทั้งปวงในการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่สตรีอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นหลักประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะสามารถใช้และอุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญา รวมทั้งข้อ ๗ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้รัฐภาคีประกันว่าเด็กพิการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับวัยและความพิการ เพื่อให้การใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นบังเกิดผล

๔.๒ องค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕^{๑๔} กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติคณะหนึ่ง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงและปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นรองประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่ง และยังได้กำหนดให้มีกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนเจ็ดคน รวมถึงให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อพิจารณาในส่วนของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เห็นได้ว่า การบัญญัติกฎหมายลักษณะดังกล่าวไม่ได้ประกันสิทธิในการมีส่วนร่วมของสตรีพิการที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ด้วย

/นอกจากนี้...

^{๑๔} พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์การคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ให้ผู้ช่วยเลขาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขาธิการ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔^๖ ที่กำหนดคุณสมบัติขององค์กรคนพิการที่จะได้รับการแจ้งชื่อเป็นองค์กรคนพิการแต่ละประเภทไว้ว่า ต้องเป็นองค์กรคนพิการที่มีสมาชิกสามัญขององค์กรเป็นบุคคลที่มีบัตรประจำตัวคนพิการหรือเป็นผู้ดูแลคนพิการประเภทใดประเภทหนึ่ง และต้องมีเครือข่ายเป็นองค์กรสมาชิกหรือสาขาขององค์กรตามประเภทความพิการในระดับจังหวัดไม่น้อยกว่าห้าสิบจังหวัด รวมถึงต้องมีสมาชิกประเภทสมาชิกสามัญเป็นคณะกรรมการผู้บริหารของแต่ละองค์กรแล้ว เห็นได้ว่า การกำหนดคุณสมบัติข้างต้นเป็นการบัญญัติกฎหมายที่มีเนื้อหากระทบต่อสิทธิหรือจำกัดสิทธิของคนพิการ อีกทั้งยังเป็นการกีดกันสตรีพิการและเด็กพิการ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทับซ้อนกับความพิการ ในการเข้าร่วมหรือได้มีส่วนร่วมผ่านองค์กรผู้แทนของตน ทำให้สตรีพิการและเด็กพิการ ซึ่งเป็นผู้ที่ทราบปัญหาและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง ไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการกำหนดนโยบายที่จะมีผลต่อการใช้และการเข้าถึงสิทธิในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมเหมือนกับบุคคลทั่วไป

ดังนั้น การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และคุณสมบัติขององค์กรคนพิการที่จะได้รับการแจ้งชื่อเป็นองค์กรคนพิการแต่ละประเภท ตามข้อ ๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ ๓ (ค) (จ) และ (ข) ที่รับรองการเข้ามีส่วนร่วมและเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคมความเท่าเทียมกันของโอกาส และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้รัฐภาคีมีหน้าที่ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้เองโดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของการดำเนินชีวิต และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ข้อ ๒ (จ) ที่กำหนดให้รัฐภาคีใช้มาตรการที่เหมาะสม เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีโดยบุคคลหรือ

/องค์กรใด ๆ ...

^๖ ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๔ องค์กรคนพิการที่ขอแจ้งเป็นองค์กรคนพิการแต่ละประเภทตามระเบียบนี้ ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกสามัญขององค์กรต้องเป็นบุคคลที่มีบัตรประจำตัวคนพิการประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท หรือเป็นผู้ดูแลคนพิการประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท

(๒) คณะกรรมการบริหารที่มีตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรต้องเป็นสมาชิกสามัญ และกรรมการที่ไม่มีตำแหน่งต้องเป็นสมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าสี่ในห้าของกรรมการทั้งหมด

(๓) มีเครือข่ายเป็นองค์กรสมาชิกหรือสาขาขององค์กรเป็นคณะบุคคลหรือนิติบุคคลตามประเภทความพิการประเภทนั้น ๆ ในระดับจังหวัดไม่น้อยกว่าห้าสิบจังหวัด

(๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร และ

(๕) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เว้นแต่กรณีสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยเป็นผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจด้านการส่งเสริมองค์กรคนพิการเป็นผู้รับรอง

องค์การใด ๆ ตลอดจนอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง ที่ยอมรับว่าเด็กที่พิการทางร่างกาย หรือจิต ควรมีชีวิตที่สมบูรณ์ และปกติสุข ในสภาพที่ประกันในศักดิ์ศรี ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและ เอื้ออำนวยให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน

๔.๓ การกำหนดข้อยกเว้นให้การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยอาศัยเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะ

การห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการเป็นหลักการที่กำหนดไว้ใน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) ตามข้อ ๕^{๑๗} ที่กำหนดให้รัฐภาคีห้ามเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความพิการและต้องประกันให้คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ วรรคสาม^{๑๘} กำหนดว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่อง ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพของบุคคล หรือเหตุอื่นใด จะกระทำไม่ได้

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีต ประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะสนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จะเห็นได้ว่า เป็นการบัญญัติยกเว้นให้การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ โดยอาศัยเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะ สามารถกระทำได้ ซึ่งการบัญญัติ ข้อยกเว้นไว้อย่างกว้างและไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนดังกล่าว ส่งผลต่อการใช้ดุลพินิจของผู้ใช้กฎหมายที่อาจ ตีความเหตุแห่งข้อยกเว้นแตกต่างกัน อันก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

นอกจากนี้ แม้ตอนท้ายของมาตรา ๑๕ วรรคสาม จะบัญญัติให้ผู้ที่มีการเลือกปฏิบัติ ต่อคนพิการโดยอาศัยเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะนั้น จะต้องจัดให้มี มาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้ ก็ตาม แต่ก็ยังไม่เข้าข่ายเป็น “มาตรการยืนยันสิทธิเชิงบวก” ตามความเห็นทั่วไปฉบับที่ ๑๘ (General Comment No. 18)^{๑๙} ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ซึ่งอธิบายว่า “มาตรการยืนยันสิทธิเชิงบวก” คือการปฏิบัติต่อบุคคลบางกลุ่ม /ให้แตกต่าง...

^{๑๗} อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

ข้อ ๕ ความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ

๑. รัฐภาคียอมรับว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันเบื้องต้นและภายใต้กฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความ คุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกันตามกฎหมายโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ

๒. ให้รัฐภาคีห้ามการเลือกปฏิบัติทั้งปวงเพราะเหตุความพิการและประกันให้คนพิการได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทั้งปวง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๘} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๗ วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๙} ดู Human Rights Committee, General Comment No. 18, Non-discrimination, para.10

ให้แตกต่างจากบุคคลอื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อให้บรรลุหลักความเท่าเทียม เนื่องจากบุคคลบางกลุ่มเช่นว่านั้น อยู่ในสถานะหรือเงื่อนไขที่เสียเปรียบเมื่อเทียบกับบุคคลอื่น มาตรการดังกล่าวถือเป็นกรณีของความแตกต่างที่ชอบด้วยกฎหมาย และจะไม่เรียกการปฏิบัติที่แตกต่างนั้นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ^{๒๐}

ดังนั้น ข้อยกเว้นหลักการห้ามเลือกปฏิบัติในมาตรา ๑๕ วรรคสาม จึงมีเนื้อหาที่ขัดต่อหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความเสมอภาค รวมถึงหลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ที่ถูกบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ ๓ (ข) และข้อ ๕ วรรคสอง ที่กำหนดให้รัฐภาคีห้ามเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความพิการ และต้องประกันให้คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง (ก) และข้อ ๑๐ ที่กำหนดหน้าที่ของรัฐภาคีในการเสริมสร้างการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของคนพิการ และดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้คนพิการสามารถอุปโภคสัทธิดังกล่าวได้ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น และข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการเพื่อคุ้มครองคนพิการจากการถูกแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรง และการล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ข้อ ๒ (ฉ) ที่กำหนดให้รัฐภาคีออกกฎหมายเพื่อเปลี่ยนแปลง หรือล้มเลิกกฎหมาย ข้อบังคับ ประเพณีและแนวปฏิบัติที่ยังมีอยู่ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี

๕. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ไปยังกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ดังนี้

๕.๑ ให้แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔ โดยกำหนดให้คำว่า “องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า “องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการ หรือองค์กรคนพิการที่สมาชิกมีความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ และสถานะของบุคคลที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

๕.๒ ให้แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยยกเลิกมาตรา ๑๕ วรรคสาม เพื่อป้องกันการใช้ดุลพินิจของผู้ใช้กฎหมายในการตีความกฎหมายที่อาจมีผลเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

/๕.๓ ให้แก้ไข...

^{๒๐} คณาธิป ทองรวีวงศ์, กัณติมา ช่างทำ, ภคมน สืบไชย, กุสุมา สุนประชา, ชลธิชา สมสะอาด, โครงการวิจัย เรื่อง กฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ๒๕๖๐, น. ๓๒๒-๓๒๕

๕.๓ ให้แก้ไขปรับปรุง มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้เชี่ยวชาญในด้านสิทธิคนพิการซึ่งมีประสบการณ์ทำงานหรือมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นสตรีพิการไม่น้อยกว่าสองคน เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้แทนของสตรีพิการจะสามารถเสนอนโยบายและความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อคณะรัฐมนตรีได้ รวมถึงคำนึงถึงสัดส่วนผู้พิการชายและหญิงด้วย

๕.๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) ของข้อ ๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการรับแจ้งข้อร้องเรียนการคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔ “มีผู้แทนของกลุ่มคนพิการที่สะท้อนถึงภูมิหลังหรืออัตลักษณ์ที่หลากหลายของแต่ละบุคคล” เพื่อให้องค์การคนพิการที่จะได้รับแจ้งข้อเป็นองค์การคนพิการแต่ละประเภทมีคุณสมบัติสอดคล้องกับนิยามของ “องค์การคนพิการแต่ละประเภท” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ได้เสนอให้แก้ไขใหม่ตามข้อ ๕.๑ ข้างต้น

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามข้อ ๕ ของข้อเสนอแนะฉบับนี้ ไปยังกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

<p>พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>เหตุผล</p>
<p>ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคม ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภท จำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์การคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ อีกหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ</p>	<p>ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานประกันสังคม ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภท จำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์การคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ อีกหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง <u>จากผู้เชี่ยวชาญในด้านสิทธิคนพิการ ซึ่งมีประสบการณ์ทำงานหรือมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ โดยต้องเป็นสตรีพิการไม่น้อยกว่าสองคน</u> เป็นกรรมการ</p>	
<p>มาตรา ๑๕ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำมิได้</p> <p>การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๕ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำมิได้</p> <p>การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย</p>	<p>พิจารณายกเลิกบทบัญญัติในมาตรา ๑๕ วรรคสาม เนื่องจากเป็นการกำหนดข้อยกเว้นหลักการห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการไว้อย่างกว้าง โดยไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน จึงอาจเกิดการตีความกฎหมายที่อาจมีผลเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ</p>

พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
<p>การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะสนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้</p>		

ตารางสรุปข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการแห่งชาติว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔	เหตุผล
<p>ข้อ ๔ องค์กรคนพิการที่ขอแจ้งเป็นองค์กรคนพิการแต่ละประเภทตามระเบียบนี้ต้องมี คุณสมบัติดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สมาชิกสามัญขององค์กรต้องเป็นบุคคลที่มีบัตรประจำตัวคนพิการประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภท หรือเป็นผู้ดูแลคนพิการประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท</p> <p>(๒) คณะกรรมการบริหารที่มีตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรต้องเป็นสมาชิกสามัญและกรรมการ ที่ไม่มีตำแหน่งต้องเป็นสมาชิกสามัญไม่น้อยกว่า สี่ในห้าของกรรมการทั้งหมด</p> <p>(๓) มีเครือข่ายเป็นองค์กรสมาชิกหรือสาขาขององค์กรเป็นคณะบุคคลหรือนิติบุคคลตามประเภทความพิการประเภทนั้น ๆ ในระดับจังหวัดไม่น้อยกว่าห้าสิบจังหวัด</p>	<p>ข้อ ๔ องค์กรคนพิการที่ขอแจ้งเป็นองค์กรคนพิการแต่ละประเภทตามระเบียบนี้ต้องมี คุณสมบัติดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สมาชิกสามัญขององค์กรต้องเป็นบุคคลที่มีบัตรประจำตัวคนพิการประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภท หรือเป็นผู้ดูแลคนพิการประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท</p> <p>(๒) คณะกรรมการบริหารที่มีตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรต้องเป็นสมาชิกสามัญและกรรมการ ที่ไม่มีตำแหน่งต้องเป็นสมาชิกสามัญไม่น้อยกว่า สี่ในห้าของกรรมการทั้งหมด</p> <p>(๓) มีเครือข่ายเป็นองค์กรสมาชิกหรือสาขาขององค์กรเป็นคณะบุคคลหรือนิติบุคคลตามประเภทความพิการประเภทนั้น ๆ ในระดับจังหวัดไม่น้อยกว่าห้าสิบจังหวัด</p>	<p>เพิ่มเติมคุณสมบัติขององค์กรคนพิการที่จะได้รับแจ้งชื่อเป็นองค์กรคนพิการแต่ละประเภทในข้อ ๔ (๖) แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยอาจกำหนดให้กลุ่มคนพิการที่สะท้อนถึงภูมิหลังหรืออัตลักษณ์ที่หลากหลายดังกล่าว หมายถึงคนพิการที่มีความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ และสถานะของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่ได้เสนอให้แก้ไขนิยามของ “องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” เสียใหม่</p>

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๔	เหตุผล
<p>(๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร และ</p> <p>(๕) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เว้นแต่กรณีสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เป็นผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจด้านการส่งเสริมองค์กรคนพิการเป็นผู้รับรอง</p>	<p>(๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร และ</p> <p>(๕) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เว้นแต่กรณีสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เป็นผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจด้านการส่งเสริมองค์กรคนพิการเป็นผู้รับรอง</p> <p>(๖) <u>มีผู้แทนของกลุ่มคนพิการที่สะท้อนถึงภูมิหลังหรืออัตลักษณ์ที่หลากหลายของแต่ละบุคคล</u></p>	